CZU: 316.4.063.3:314.745.222(477):351.75
DOI: https://doi.org/10.59295/pasfpi2025.26

IMPACTUL PROBLEMELOR DE INTEGRARE ALE REFUGIAȚILOR UCRAINENI ASUPRA MISIUNILOR DE ORDINE PUBLICĂ ALE CARABINIERILOR

THE IMPACT OF THE INTEGRATION PROBLEMS OF UKRAINIAN REFUGEES ON THE PUBLIC ORDER MISSIONS OF THE CARABINIERI

PORUBIN Nicolae
Comandant unitate al Centrului de Instrucție al IGC
E-mail: nicolae.porubin@gmail.com

Introducere

Este cunoscut faptul că Federația Rusă dea lungul istoriei sale seculare a avut o politică expansionistă constantă, caracterizată prin războaie, anexări teritoriale, amestec direct și indirect în treburile interne a mai multor state. Aceste acțiuni erau cel mai des justificate de partea rusă prin: *protecția religiei ortodoxe*, care în opinia lor cumva era în pericol, *protecția populației de etnie rusă din afara teritoriului* (cândva coloniști), care cumva credeau că sunt marginalizați sau discriminați, *redobândirea anumitor „teritorii istorice”* oferite urmare a unor tratate de pace sau „eliberate”, și alte motive mai puțin plauzibile.

În perioada contemporană, după destrămarea Uniunii Republiciilor Sovietice Socialiste (URSS), acțiunile represive ale Federației Ruse în raport cu alte state, auu fost justificate cel mai des de către partea rusă, prin prisma asigurării securității statului rus, după ce fostele teritorii din componența URSS și a statelor satellite, și-au declarat independența și suveranitatea creându-și fiecare propriul vector de politică externă, relații diplomatice și stategii de dezvoltare. Unele au aderat la Uniunea Europeană și la Alianța Militară a Atlanticului de Nord (NATO), alte state precum Republica Moldova, Ucraina, Georgia, încă continuă să întreprindă pașii necesari pentru aderare.

Ceea ce s-a întâmplat cu Ucraina începând cu 24 februarie 2020, urmare a atacurilor armate a Federației Ruse, convențional numite „*operațiunea specială*”, a zguduit toată comunitatea statelor europeane, Statele Unite al Americii (SUA), precum și alte state, într-o măsură mai mare sau mai mică.

Pe lângă faptul că acest conflict poate fi calificat ca cel mai sângeros din Europa de la cel de-al doilea război mondial[1] și condamnat de către UE ca fiind un război

[1] Radio Moldova, „R. Moldova rămâne alături de Ucraina” – mesajele autorităților de la Chișinău la trei

brutal și nejustificat[2], cu siguranță este și un război fratricid care, menține în tensiune relațiile diplomatice internaționale existente urmare a impactului acestui război care a generat o criză energetică fără precedent, creșterea inflației[3], pierderi de vieți omenești (de ambele părți), tensionarea relațiilor dintre NATO și Federația Rusă dar și o criză a migranților vizavi de care stalele europene, inclusiv Republica Moldova, nu au fost pregătite să facă față, fiind necesare măsui urgente și acțiuni concrete într-un timp restrâns.

Republica Moldova, este una din țările cele mai dezavantajate din punct de vedere al securității în raport cu tendințele tot mai proeminente de expansiune ale Rusiei, astfel încât președinta Republicii Moldova, doamna Maia Sandu a concluzionat după 3 ani de la începutul războiului că „*liniștea noastră depinde de curajul Ucrainei*" [4]

Acest război se resimte destul de puternic în țara noastră urmare a unor acțiuni ale Federației Ruse, menite să tensioneze situația din interiorul țării și să diminueze încrederea în instituțiile statului prin distribuirea mai mult informații false și compromițătoare, direcționarea de drone fără material explozibil în teritoriile din imediata vecinătate a granței cu Ucraina, și toate acestea datorită faptului că Republica Moldova a condamnat în permanență agresiunea rusă în statul vecin și a depus tot efortul pentru găzduirea sau asigurarea tranzitului migranților ucraineni care au fugit din calea războiului, cel mai des spre Uniunea Europeană.

Republica Moldova are toate motivele să creadă că ar putea deveni următoarea țară care ar putea fi agresată de Federația Rusă din următoarele motive:

1. Președintele Federației Ruse, Vladimir Putin, de mai multe s-a exprimat indirect în spațiul public că își dorește reîntregirea URSS din considerentul că țările care și-au proclamat independența, ar fi „*plecat concomitent cu pământurile și bunurile rusești*" [5];
2. Ucraina a fost atacată de către Rusia după ce tot mai mult se contura parcursul European pentru această țară, inclusiv aderarea la NATO, ceea ce este caracteristic ca tendință și pentru Republica Moldova, în ambele cazuri;
3. Republica Moldova, până la acest moment, a susținut în proporție de peste 80% din pachetele de sancțiuni impuse de UE, Rusiei[6];

ani de la invazia rusă, Disponibil: https://radiomoldova.md/p/47804/-r-moldova-ramane-alaturi-de-ucraina--mesajele-autoritatilor-de-la-chisinau-la-trei-ani-de-la-invazia-rusa

[2] Consiliul European, Consiliulș Uniunii Europene, Războiul Rusiei împotriva Ucrainei, Disponibil : https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-response-russia-military-aggression-against-ukraine/

[3] Școala Națională de Studii Politice și Adminstrative Centrul de Studii Strategice,Războiul din Ucraina: consecințe. Disponibil : https://snspa.ro/en/wp-content/uploads/2022/07/Consecintele-razboiului-din-Ucraina.pdf

[4] Maia Sandu, 3 ani de război în Ucraina. Disponibil : https://www.youtube.com/watch?v=NqBrakCgGz4&t=1s

[5] Радио Свобода, Путин: "Республики СССР получили огромное количество российских земель". Disponibil: https://www.svoboda.org/a/30682965.html

[6] NewsMaker, Popșoi: Moldova s-a aliniat la peste 80% din sancțiunile impuse de UE împotriva Rusiei, Disponibil: https://newsmaker.md/ro/popsoi-moldova-s-a-aliniat-la-peste-80-din-sanctiunile-impuse-de-ue-impotriva-rusiei

4. Republica Moldova a declarat că nu își dorește relații de prietenie cu un stat agresor precum este Rusia declarând sprijin Ucrainei și poporului acesteia.[7]

Comunitatea europeană a întreprin măsuri fără precedent pentru a susține migranții ucraineni și Ucraina prin: asistență economică și financiară în sumă de peste 135 miliarde de euro, ajutoare umanitare, sprijin în materie pe protecție civilă, sprijin militar, primirea refugiaților prin intermediul mecanismului de protecție temporară al UE, sprijin pentru investigarea și urmărirea penală a crimelor de război[8].

Republica Moldova a întreprins în egală măsură, o serie de acțiuni capabile să facă față crizei migranților și integrarea acestora. Acest exercițiu a fost o adevărată provocare pentru statul nostru, pentru care a fost o situație fără precedent la nivel numeric, când întru-n timp record țara noastră ar fi fost tranzitată de peste 1,9 mil migranți, fiind țara care a găzduit cei mai mulți migranți pe cap de locuitor. La moment pe teritoriul Republicii Moldova, s-ar fi stabilit peste 136 mii refugiați[9]. Această cifră este într-o permanentă creștere, spre exemplu aceasta ar fi crescut cu aproximativ 20 mii în comparație cu începutul anului 2024[10].

Având în vedere că Republica Moldova, a mai cunoscut anterior (nesemnificativ) fenomenul de migrație, actualmente, actele legislative de bază în domeniul migrației și azilului sunt:

- Legea nr. 180 din 10.07.2008 cu privire la migrația de muncă;
- Legea nr. 270 din 18.12. 2008 privind azilul în Republica Moldova;
- Legea nr. 200 din 16.07.2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova;
- Legea nr. 274 din 27.12.2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova (în vigoare de la 1 iulie 2012)[11], elaborate în conformitate cu standardele internaționale din domeniul drepturilor omului[12] și modificate periodic în dependență decircumstanțele care se crează.

Aceste documente legislative determină statul nostru să asigure refugiaților ucraineni protecție grupurilor vulnerabile (copii, persoane în etate, persoane cu dizabilități, persoane de etnie romă, femeile solitare), protecție juridică refugiaților (statut de refugiat, protecție umanitară, azil politic, protecție temporară), acces la

[7] Știri.md, Moldova își dorește relații bune cu Rusia? Ce spune Cristina Gherasimov, Disponibil: https://stiri.md/article/politica/moldova-isi-doreste-relatii-bune-cu-rusia-ce-spune-cristina-gherasimov/

[8] Consiliul European, Consiliul Uniunii Europene, Războiul Rusiei împotriva Ucrainei, Aflați ce măsuri a luat UE împotriva Rusiei și modul în care UE sprijină Ucraina și poporul ucrainean. Disponibil: https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-response-russia-military-aggression-against-ukraine/

[9] UNHCR Moldova, Februarie 2022: Ecouri – Comemorând trei ani de război și reziliență, Disponibil: https://www.unhcr.org/md/30039-februarie-2022-ecouri-comemorand-trei-ani-de-razboi-si-rezilienta.html

[10] Radio Eoropa Liberă, Numărul refugiaților ucraineni din R. Moldova a crescut cu aproape 20.000 într-un an. Disponibil: https://moldova.europalibera.org/a/tot-mai-putini-refugiati-ucraineni-raman-in-r-moldova-la-trei-ani-de-la-inceputul-razboiului/33324820.html

[11] Misiunea OIM în Republica Moldova, Studiu cu privire la integrarea străinilor în Republica Moldova, crimele bazate pe ură și discriminarea. Disponibil: https://ombudsman.md/wp-content/uploads/2018/12/studiu_integrarea_str-1.pdf

[12] Drepturile migranților. Un manual pentru Republica Moldova. https://www.inj.md/sites/default/files/Migrantsrights_RO_finalAjunsLaNOI.pdf

piața muncii, acces la educație, acces la locuințe, accesul la informație, accesul la servicii medicale[13]

Prezența unui mare de migranți pe teritoriul Republicii Moldova, începând chiar din primele zile de război în Ucraina, afluxul lor în creștere, posibilitățile reduse de cazare la acel moment, tendințele marei majorități de continuare a migrării spre țările din UE, condițiile pandemice și alte moment organizatorice, au impus practic mobilizarea tuturor forțelor de ordine și securitate publică, inclusiv angajații Inspectoratului General de Carabinieri (IGC).

Pe lângă atribuțiile de bază ale IGC, și anume prevenirea, descoperirea infracțiunilor și constatarea contravențiilor, pază și protecția obiectivelor de importanță deosebită, prevenirea și combaterea terorismului, menținerea, asigurarea și restabilirea ordinii publice, se enumeră și asigurarea regimului stării de urgență, asediu și de război[14], devenind prioritară practic după ce a fost declarată stare de urgență în legătură cu pericolul pentru securitatea națională, prin Legea Parlamentului RM nr.41/2022, care ulterior a fost prelungită, iar activitatea în țară era reglementată de Dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova[15].

Deși într-o măsură mai redusă (probabil) în comparație cu ale subdviziuni ale MAI (Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (IGPF); Inspectoratul General pentru Migrațiune (IGM)), carabinierii avut un rol bine determinat în gestionarea crizei migranților, printr-o serie de atribuții și responsabilități realizate cu multă dedicație și profesionalism. Printre cele mai importante, se pot enumera:

1. Suport la gestionarea fluxului de migranți la punctele de trecere a frontierei de stat (s.Palanca, raionul Ștefan Vodă și s.Calarașauca, raionul Ocnița). În primele două luni de război, din Ucraina ar fi ajuns în RM peste 200 mii de migranți[16].

2. Asigurarea ordinii și securității Centrelor provizorii de triere și asistență pentru migranți de la punctele de trecere a frontierei de stat. Pentru gestionarea eficientă a numărului mare migranți, în condiții climaterice nefavorabile, precum și pentru asigurarea condițiilor minime de asistență medicală, psihologică, hrană, condiții de odihnă, au fost create 2 Centre provizorii de triere și asistență pentru refugiații din Ucraina[17].

[13] Studiu Integrarea persoanelor refugiate în Republica Moldova și protecția drepturilor acestora https://cpr.md/wp-content/uploads/2024/02/Studiu_Integrarea-persoanelor-refugiate-%C3%AEn-Republica-Moldova.pdf

[14] Legea cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri, Nr. 219 din 08-11-2018, Monitorul Oficial Nr. 462-466 din 12-12-2018 în art. 770, Modificat prin LP 48 din 13.03.25, MO164-166/01.04.25 art.191; în vigoare 01.07.25, Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136288&lang=ro#

[15] Comisia pentru Situaţii Excepţionale a Republicii Moldova DISPOZIŢIA nr. 1 din 24 februarie 2022, Disponibil: https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/disp_cse_1_24.02.2022_modif_d_3.5.6.7.8.10.18.20.21.25.28.55.68.75.84.87.pdf

[16] Radio Eoropa Liberă, Numărul refugiaților ucraineni din R. Moldova a crescut cu aproape 20.000 într-un an. Disponibil: https://moldova.europalibera.org/a/tot-mai-putini-refugiati-ucraineni-raman-in-r-moldova-la-trei-ani-de-la-inceputul-razboiului/33324820.html

[17] Radio Eoropa Liberă, R. Moldova construiește centre de triere pentru refugiații din Ucraina, Disponibil: https://moldova.europalibera.org/a/r-moldova-construie%C8%99te-centre-de-triere-pentru-refugia%C8%9Bii-din-ucraina/31721001.html

3. Gestionarea și fluidizarea accesului în cele mai mari Centre de Plasament Provizoriu. Până urmau să fie identificate centre de plasament cu condiții adecvate pentru refugiații care intenționau să rămână în RM, precum și în scopul monitorizării fluxului general de migranți, au fost create câteva Centre de Plasament provizoriu care puteau adăposti un număr impunător de migranți: Centrul de plasament Moldexpo, Centrul de plasament de la Manejul de Atletică Ușoară din Chișinău și altele, pentru ca ulterior să fie deschise peste 60 de Centre de plasament pentru termen îndelungat de cazare, unde continuu parveneau migranți de la punctele de trecere a frontierei de stat. Unii erau cazați imediat, unora li se acorda asistență de moment pentru a-și continua în scurt timp deplasarea.

4. Asigurarea ordinii și securității în Centrele de Plasament Provizoriu. Suport informativ și sprijin de primă necesitate. Numărul mare de migranți de diferite etnii, numărul limitat de paturi (uneori), transportul spre țările europene râvnit dar care era limitat, starea moral psihologică deplorabilă a multora, creau incidente de ceartă, impulsivitate, violență fizică. Astfel carabinierii asigurau ordinea și securitatea în interiorul acestor centre 24/24 ore.

5. Suport la gestionarea fluxului de migranți ucraineni care erau plasați în centrele de plasament provizoriu dar intenționau să-și continue drumul spre țările europene. În martie 2022, UE a activat **Directiva privind protecția temporară** - un sistem de urgență al UE utilizat în circumstanțe excepționale în contextul unui aflux masiv, pentru acordarea de **protecție imediată și colectivă** persoanelor strămutate, precum și reducerea presiunii asupra sistemelor naționale de azil ale țărilor UE[18]. Astfel, migranții, în deosebi cei informați la acest aspect, au încercat să folosească această oportunitate. Mijloacele de transport erau suprasolicitate, întrucât unii au fost nevoiți să aștepte până chiar și câteva zile. Cel mai des deplasările se organizau și se desfășurau în condiții tensionate în mediul migranților, doritori în egală măsură de a migra spre UE. Angajații IGC monitorizau procesul și menținеau ordinea publică de comun cu angajații IGP.

6. Desfășurarea activităților specifice de prevenire depistare si contracarare a migrației ilegale si a altor infracțiuni transfrontaliere. După introducerea „legii marțiale" de către președintele Ucrainei ca urmare a atacurilor Rusiei, care prevăd măsuri restrictive pentru recruți și militari, a demarat o adevărată avalanșă (care continuă și la ziua de astăzi) de migranți de gen masculin, apți de luptă, care traversează clandestin frontiera de stat prin locuri neautorizate, prin diferite forme și mijloace, cel mai des contra-cost, prin intermediul unor grupări criminale sau independent. Astfel angajații IGC de comun cu angajații IGPF au instituit patrule mixte pe frontiera de stat în scop de prevenire și contracarare a migrației ilegale.

7. Preluarea și transportarea solicitanților de azil în locurile special amenajate (la etapa incipientă).

[18] Consiliul European, Consiliul Uniunii Europene Refugiații din Ucraina în UE, Disponibil: https://www.consilium.europa.eu/ro/infographics/ukraine-refugees-eu/

8. Utilizarea stocurilor intangibile din rezerva de mobilizare, a bunurilor materiale și produselor alimentare pentru necesitățile migranților la decizia Guvernului[19] ***pentru localitatea Călărășeuca***.

Din moment ce un număr impunător de migranți ucraineni au ales să rămână în Moldova, sarcina statului, potrivit ofițerului pentru relații externe al UNHCR, Monica Vazquez, este a identifica și a realiza toate măsurile de incluziune, pentru ca migranții „*să se simtă parte a societății moldovenești*" [20]

O multitudine de studii realizare în Moldova cu referire la refugiați în ultimii 3 ani, privind nivelul lor de incluziune, relațiile cu populația băștinașă și alte problemele generale, au demonstrat că migranții ucraineni continuă și la acest moment să se confrunte cu o serie de dificultăți, și anume:

1. Migrația din Ucraina spre țările europene, inclusiv Republica Moldova, a fost determinată de războiul care a fost declanșat de Rusia. Astfel, această situația a avut un impact psihologic puternic asupra alor, al strămutării într-un alt loc prin părăsirea propriilor localități și locuințe, care se menține și în Republica Moldova.
2. Mulți dintre migranți continuă să întâmpine bariere lingvistice și de comunicare cu populația băștinașă, sau prin acces redus la anumite informații de interes.
3. Întâmpină dificultăți în asigurarea continuității școlarizării copiilor. Republica Moldova, nu poate asigura în egală măsură posibilitatea de școlarizare pentru migranți, cu predare în limba rusă din motivul că nu există suficiente instituții de învățământ cu predare în limba rusă, sau clase de studiu în anumite școli.
4. Migranții ucraineni, continuă să întâmpine bariere/impedimente în procesul de angajare pe teritoriul Republicii Moldova.
5. O bună parte dintre migranți, stabiliți în Moldova, înregistrează venituri/economii modeste, care le-ar permite o mai bună întreținere, alimentație sănătoasă, închirierea unui spațiu locativ conform necesităților.
6. Au fost raportate de către migranți de asemenea, o serie de cazuri privind hărțuirea verbală și discriminare din partea populației băștinașe, în mod special când au beneficiat de servicii medicale sau aflându-se în locuri publice/transport public cu copii[21].

---

[19] Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova DISPOZIȚIA nr. 1 din 24 februarie 2022, Disponibil: https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/disp_cse_1_24.02.2022_modif_d_3.5.6.7.8.10.18.20.21.25.28.55.68.75.84.87.pdf

[20] Radio Eoropa Liberă, Peste jumătate din refugiații ucraineni din R. Moldova sunt adăpostiți de localnici, Disponibil : https://moldova.europalibera.org/a/peste-jumatate-din-refugiatii-ucraineni-din-r-moldova-sunt-adapostiti-de-localnici-/32832566.html

[21] Violeta Andriuța, Studiu integrarea persoanelor refugiate în republica moldova și protecția drepturilor acestora, Disponibil : https://cpr.md/wp-content/uploads/2024/02/Studiu_Integrarea-persoanelor-refugiate-%C3%AEn-Republica-Moldova.pdf

În paralel cu aceste studii, în care au fost chestionați migranții ucraineni, în spațiul public au apărut o serie de informații de caracter public, comunicate mass media, statistici oficiale, informații cu caracter defăimător în adresa refugiaților pe rețelele de socializare și alte informații relevante la acest subiect, ceea ce ne determină să considerăm că persistă riscul real de implicare în viitor a unui număr major de refugiați în fapte contravenționale și penale pe teritoriul Republicii Moldova.

Riscul apariției prezentelor situații, poate fi determinat de următorii factori:

1. Pe teritoriul Republicii Moldova, persită cu adevărat un număr major de migranți. Din cei peste 136 mii migranți care au ales să rămână pe teritoriul Republicii Moldova, 50% din totalul lor sunt vârstinici și copii. Restul, aproape 70 mii, reprezintă forță activă. Din totalul migranților, peste 68.000 beneficiază de protecție temporară, peste 4000 – de ședere provizorie, iar peste 2.300 au dobândit cetățenia Republicii Moldova. În același timp, autoritățile nu cunosc practic nimic peste trecutul acestor migranți, în mod special despre faptele contravenționale și penale săvârșite eventual de către unii din ei anterior[22].

2. Migranții ucraineni de pe teritoriul Republicii Moldova în mare parte au posibilități reduse de întreținere și venituri foarte modeste. Chiar dacă studiile privind integrarea migranților ucraineni arată că aceștia au venituri modeste, cele mai recente informații publice, vorbesc despre angajarea în câmpul muncii a puțin peste 1600 de refugiați (oficial), dintre care 1070 sunt femei, majoritatea găsindu-și un loc de muncă în Chișinău (1252), precum și în Bălți (95) și Comrat (60). Desigur că există probabilitatea angajării și neoficiale, dar totuși această cifră este una nesemnificativă în raport cu migranții apți de muncă[23].

Veniturile modeste de întreținere, cazare, hrană, chiar și pentru cei care au migrat deținând asupra lor careva reserve financiare, au fost determinate și de devalorizarea artificială a hrivnei ucrainești de către Banca Centrală a Ucrainei, cu 25% față de dolarul american cu scop de asigurare a competitivității producătorilor ucraineni și sprijinirii stabilității economiei în perioada de război[24]. Astfel, dacă până în 2021, 1 MDL echivala cu 1,5 UAH, atunci în 2024, 1 MDL este echivalentul 2,23 UAH[25].

În Republica Moldova există două programe internaționale de sprijin financiar pentru refugiații ucraineni puse în aplicare prin intermediul Agenției ONU pentru Refugiați (UNHCR) și Pactul Global (o altă agenție ONU). Prima prevedea (până la

[22] Radio Eoropa Liberă, Numărul refugiaților ucraineni din R. Moldova a crescut cu aproape 20.000 într-un an. Disponibil: https://moldova.europalibera.org/a/tot-mai-putini-refugiati-ucraineni-raman-in-r-moldova-la-trei-ani-de-la-inceputul-razboiului/33324820.html

[23] Tv8.md, Câți refugiați ucraineni s-au angajat la muncă în Moldova de la începutul războiului? Majoritatea și-au găsit un job la Chișinău, Disponibil: https://tv8.md/2025/02/07/cati-refugiati-ucraineni-s-au-angajat-la-munca-in-moldova-de-la-inceputul-razboiului-majoritatea-si-au-gasit-un-job-la-chisinau/275197 efugiati-ucraineni-raman-in-r-moldova-la-trei-ani-de-la-inceputul-razboiului/33324820.html

[24] Știrile PRO TV, Decizie extremă a Băncii Centrale a Ucrainei: a devalorizat moneda națională cu 25% față de dolarul american, Disponibil : https://stirileprotv.ro/stiri/international/decizie-extrema-a-bancii-centrale-a-ucrainei-a-devalorizat-moneda-nationala-cu-25-fata-de-dolarul-american.html

[25] Минфин УА, Архив валютных курсов, Disponibil : https://index.minfin.com.ua/exchange/archive/2021-12-30/

01.04.2025) acordarea de alocații lunare de 2.200 de lei per refugiat. Cealaltă prevedea o indemnizație în mărime ce variază între 3.500 și 4800 lei, pentru familiile de moldoveni care au găzduit refugiați[26]. Începând cu 01.04.2025, ajutoarele din partea UNHCR în sumă de 2200 de lei, s-au diminuat la 1650 de lei[27].

3. Starea moral-psihologică și ura refugiaților ucraineni, prioritar față de Rusia rămâne a fi un aspect stringent și sesibil, care poate cauza situații de problemă pe teritoriul Republicii Moldova. Migrația populației ucrainene, a fost o consecință nedorită de migranți, mai mult dictată urmare a circumstanțelor create de război. Ura este considerată justificată de către migranți în condițiile în care aceștia au pierdut pacea, liniștea, oamenii apropiați.

Dintre cele mai importante consecințe care pot surveni urmare a impedimentelor înregistrate de migranții ucraineni privitor la integrare, se pot enumera:

1. **Amplificarea nivelului de ură socială vizavi de persoanele refugiate**, urmare a:

1.1 ***Distribuirii știrilor false și a percepțiilor eronate privind „adevăratul agresor" în acest război***, datorită polarității politice din RM[28]. Având în vedere că o parte din populație mai păstrează „*nostalgia pentru perioada sovietică*" și rămâne devotată „*idealurilor ruse*", nu se grăbesc să critice acțiunile Federației Ruse în Ucraina, mai mult, condamnă idealurile ucrainenilor aliniindu-se informațiilor propagandiste cu referire la „*fascismul*" din Ucraina și dorința acestei țări de a submina suveranitatea și integritatea teritorială a Federației Ruse.

1.2 ***Circulația și distribuirea în masă a informațiilor false privind acordarea ajutoarelor bănești impunătoare pentru refugiați din partea RM***[29]. Chiar de la începutul războiului, în spațiul public circulă continuu informații privitor la ajutoarele „exagerate" pentru migranții ucraineni din partea Moldovei, în detrimental păturilor social vulnerabile din țara noastră. Este cunoscut că toate ajutoarele și mijloacele financiare care se acordă refugiaților, inclusive celor care găzduiesc refugiați, sunt din partea ONU, cu excepția garanțiilor de stat pentru migranții ucraineni înregistrați la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) [30].

[26] Radio Eoropa Liberă Sergiu Găină, (Agenția ONU pentru refugiați): Facem tot posibilul să ajungem cât mai repede la fiecare refugiat, Disponibil:https://moldova.europalibera.org/a/agen%C8%9Bia-onu-pentru-refugia%C8%9Bi-respinge-criticile-spicherului-grosu-/31862480.html

[27] UNHCR Moldova, Actualizare importantă pentru refugiații care beneficiază de asistență financiară în Republica Moldova. Disponibil: https://help.unhcr.org/moldova/ro/2025/03/06/actualizare-importanta-pentru-refugiatii-care-beneficiaza-de-asistenta-financiara-in-republica-moldova

[28] Irina Corobcenco, Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova în contextul războiului Federației Ruse împotriva Ucrainei. Disponibil: https://promolex.md/wp-content/uploads/2022/06/Discursul-de-ur%C4%83-%C8%99i-instigare-la-discriminare-%C3%AEn-spa%C8%9Biul-public-%C8%99i-%C3%AEn-mass-media-din-Republica-Moldova-%C3%AEn-contextul-r%C4%83zboiului-Federa%C8%9Biei-Ruse-%C3%AEmpotriva-Ucrainei.pdf

[29] Ziarul de Gardă. Falsuri despre refugiații ucraineni: de la dezinformare la ură interetnică, Disponibil: https://www.zdg.md/editia-print/stop-fals/falsuri-despre-refugiatii-ucraineni-de-la-dezinformare-la-ura-interetnica/

[30] Tv8.md, Câți refugiați ucraineni s-au angajat la muncă în Moldova de la începutul războiului? Majoritatea și-au găsit un job la Chișinău, Disponibil : https://tv8.md/2025/02/07/cati-refugiati-ucraineni-s-au-angajat-la-munca-in-moldova-de-la-inceputul-razboiului-majoritatea-si-au-gasit-un-job-la-chisinau/275197

1.3 ***Ilustrarea sub aspect negativ a comportamentului unor reprezentanți ai refugiaților ucraineni pe rețele sociale.*** În spațiul virtual, chiar de la începutul războiului, continuă să fie distribuite o serie de informații privitor la faltul că ucrainenii sunt un popor provocator și agresiv, sunt obraznici și „*fac ce vor ei în țara noastră*" [31], refuză să vorbească în limba rusă, ca mijloc de comunicare, nu achită taxa în transportul public, distrug/profanează monumentele sovietice[32], și altele.

1.4 ***Perceperea prin dezasociere a populației de etnie romă, de refugiații din Ucraina***. La moment în Republica Moldova sunt aproximativ 6000 de romi. Numărul ar putea fi mult mai mare, din moment ce la trecerea frontierei nu se solicită declararea etniei. Totodată mulți dintre ei nu au prezentat careva acte de identitate raportând pierderea acestora[33]. La începutul războiului, au fost create mai multe centre de plasament pentru migranții ucraineni de etnie romă. Numărul impunător din reportaje, au determinat schimbarea percepției sociale vizavi de refugiații ucraineni.

2. **Creșterea indicelui de delicvență și criminalitate în societate**, ar putea fi o altă consecință al condițiilor enumerate în raport cu migranții ucraineni, dintre care:

2.1 ***Perturbarea ordinii publice la anumite obiective cu statut diplomatic***. În Republica Moldova, există mai mulți reprezentanți ai corpului diplomatic acreditat, inclusiv Ambasada Federației Ruse, Ambasada Belarus, precum și Ambasada SUA, unde migranții ucraineni ar putea prin acțiuni de protesc să își manifeste atitudinea reieșind din dreptul la întruniri pașnice. În toți acești 3 ani de război, au putut fi văzute o serie de proteste la sediul Ambasadei Federației Ruse din Chișinău, precum cel din 11.04.2022 când mai mulţi refugiaţi și locuitori ai capitalei au protestat în faţa Ambasadei Federaţiei Ruse la Chişinău împotriva suferinţei copiilor în războiul din ţara vecină[34], protestul din 24.08.2022 de Ziua Independenței Ucrainei[35], precum și protestul din 24.02.2025, o acțiune de solidaritate cu țara aflată în război organizat de Amnesty International Moldova[36], și multe alte acțiuni de protest de proporții mai mici, care în orice moment se pot finaliza cu destabilizări, cu consecințe grave atât pentru Ucraina cât și pentru Moldova.

[31] Olga Guțuțui, Narativele antirefugiați – elemente de dezinformare și promovare a falselor pericole. Disponibil: https://pisa.md/wp-content/uploads/2023/02/5_NARATIVELE-ANTIREFUGIATI-%E2%80%93-ELEMENTE-DE-DEZINFORMARE-SI-PROMOVARE-A-FALSELOR-PERICOLE-1.pdf

[32] Veridica. Dezinformare: Refugiații ucraineni abuzează de ospitalitatea moldovenilor. Disponibil: https://www.veridica.ro/fake-news-dezinformare-propaganda/dezinformare-refugiatii-ucraineni-abuzeaza-de-ospitalitatea-moldovenilor

[33] Studiu integrarea persoanelor refugiate în Republica Moldova și protecția drepturilor acestora, Chișinău, 2024

[34] TRM MD. Mai mulţi refugiaţi din Ucraina au protestat în faţa Ambasadei Federaţiei Ruse la Chişinău /VIDEO/. Disponibil: https://trm.md/ro/social/mai-multi-refugiati-din-ucraina-au-protestat-in-fata-ambasadei-federatiei-ruse-la-chisinau

[35] NewsMaker, LIVE Protest la Ambasada Rusiei de la Chișinău: Vrem să reamintim de integritatea teritorială a Ucrainei, Disponibil https://newsmaker.md/ro/live-protest-la-ambasada-rusiei-de-la-chisinau-vrem-sa-reamintim-de-integritatea-teritoriala-a-ucrainei

[36] Ziarul de Gardă. Protest la Ambasada Rusiei de la Chișinău. Organizatorii cer justiție pentru Ucraina: „Crimele de război nu pot rămâne nepedepsite". Disponibil: https://www.zdg.md/stiri/stiri-sociale/protest-la-ambasada-rusiei-de-la-chisinau-organizatorii-cer-justitie-pentru-ucraina-crimele-de-razboi-nu-pot-ramane-nepedepsite/

2.2 ***Creșterea indicelui de traversare ilegală a frontierei de stat***. Introducerea „legii marțiale" de către președintele Ucrainei ca urmare a atacurilor Rusiei, a impulsionat migranții ucraineni de gen masculin, a părăsi Ucraina pentru a nu fi înrolați în armată și în operațiuni de luptă. Astfel, pentru că nu este permis oficial traversarea frontierei ucrainene, persoanele de gen masculin traversează frontiera ucraineană și respectiv cea moldovenească ilegal, cel mai des apelând la anumiți mijlocitori de pe ambele părți a frontierelor în schimbul unor sume bănești de proporții deosebit de mari și care reprezintă un fenomen în ascensiune[37].

2.3 Implicarea migranților ucraineni în acțiuni prevăzute de art.186 (furt), art.187 (jaful) și art.188 (tâlhăria) din Codului Penal al RM[38], precum și în acțiuni prevăzute de art. 354 (huliganism nu prea grav), art. 355 (consumul de băuturi în locuri publice), art. 357 (tulburarea liniștii publice) din Codul Contravențiaonal al RM[39]. Situația financiară precară a celei mai mare părți a migranților ucraineni precum și eventual anterioarele comportamente delicvente ale unor exponenți, pot fi tratate ca un potențial factor de săvârșire a acțiunilor enumerate. Este și cazul deconsiprat de poliție privitor la implicarea migranților ucraineni în acțiuni de obținere frauduloasă de resurse financiare (escrocherie) [40]

2.4 Implicarea în acțiuni de comercializare ilegală sau consum de droguri. Organele de drept, de nenumărate ori au identificat și deconspirat mai multe scheme privind importul, distribuirea și comercializarea de droguri, unele aduse chiar din Ucraina, cu participarea exponenților migranților ucraineni[41].

În scopul prevenirii situațiilor expuse mai sus privind dezvoltarea în ascensiune a amplificarea nivelului de ură social interetnică, precum și preîntâmpinarea implicării migranților ucraineni în fapte contravenționale și penale, se recomandă următoarele acțiuni:

I. Prezentarea sistematică a mai multor informații cu carater public privitor la situația refugiaților, de către autoritățile publice de toate nivelele.

II. Dezmințirea neîntârziată a tuturor informațiilor din spațiul public cu referire la migranții ucraineni și a pretinsele acțiuni, implicări, declarații ale acestora, dcaă ele cu adevărat sunt false;

[37] Poliția de Frontieră a Republicii Moldova. Destructurarea unei rețele de migrație ilegală a cetățenilor ucraineni. Disponibil: https://border.gov.md/destructurarea-unei-retele-de-migratie-ilegala-cetatenilor-ucraineni?fbclid=IwY2xjawIcllBleHRuA2FlbQIxMQABHdL625qKoGx69RksYRaIMIrTkUd_PuJ6ACzMU4-eHftsXInZujWavfteQJQ_aem

[38] Codul Penal al Republicii Moldova (COD nr.985 din 18.04.2002) https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143535&lang=ro#

[39] Codul Contravențional al Republicii Moldova (COD nr.218 din 24.10.2008) https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146727&lang=ro#

[40] PRO TV Chișinău. Militarii de pe front, înșelați de milioane, de către conaționalii săi refugiați în Moldova, Percheziții de amploare la Chișinău și Kiev. Disponibil: https://protv.md/actualitate/militarii-de-pe-front-insela%C8%9Bi-de-milioane-de-catre-cona%C8%9Bionalii-sai-refugia%C8%9Bi-in-moldova-perchezi%C8%9Bii-de-amploare-la-chi%C8%99inau-%C8%99i-kiev-video---2696390.html

[41] UNIMEDIA. Unul i-a denunțat pe toți: 6 bărbați, acuzați de trafic de droguri, încătușați. Printre ei, un ucrainean, cercetat penal în țara sa pentru aceeași infracțiune**.** Disponibil: https://unimedia.info/ro/news/b01f242db8b658a1/video-unul-i-a-denuntat-pe-toti-6-barbati-acuzati-de-trafic-de-droguri-incatusati-printre-ei-un-ucrainean-cercetat-penal-in-tara-sa-pentru-aceeasi-infractiune

III. Organizarea și desfășurarea în cadrul instituțiilor publice de învățământ a mai multor activități instructiv-educative cu referire la:

- prevenirea și combaterea discriminării (tuturor formelor acesteia);
- prevenirea și combaterea fenomenului de ură socială, interetnică;
- toleranța și compasiunea.

IV. Familiarizarea migranților ucraineni cu principalele norme de comportament în societatea moldovenească, legislația Republicii Moldova și stilul de viață al populației băștinașe.

V. Dezvoltarea și implementarea mai multor proiecte sociale cu scop de familiarizare a migranților ucraineni privind oportunitățile de angajare în câmpul muncii și interacțiunea constructivă cu populația Republicii Moldova.

Bibliografie

1. Radio Moldova, „R. Moldova rămâne alături de Ucraina" – mesajele autorităților de la Chișinău la trei ani de la invazia rusă, Disponibil: https://radiomoldova.md/p/47804/-r-moldova-ramane-alaturi-de-ucraina--mesajele-autoritatilor-de-la-chisinau-la-trei-ani-de-la-invazia-rusa
2. Consiliul European, Consiliulș Uniunii Europene, Războiul Rusiei împotriva Ucrainei, Disponibil : https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-response-russia-military-aggression-against-ukraine/
3. Școala Națională de Studii Politice și Adminstrative Centrul de Studii Strategice,Războiul din Ucraina: consecințe. Disponibil : https://snspa.ro/en/wp-content/uploads/2022/07/Consecintele-razboiului-din-Ucraina.pdf
4. Maia Sandu, 3 ani de război în Ucraina. Disponibil : https://www.youtube.com/watch?v=NqBrakCgGz4&t=1s
5. Радио Свобода, Путин: "Республики СССР получили огромное количество российских земель". Disponibil: https://www.svoboda.org/a/30682965.html
6. NewsMaker, Popșoi: Moldova s-a aliniat la peste 80% din sancțiunile impuse de UE împotriva Rusiei, Disponibil: https://newsmaker.md/ro/popsoi-moldova-s-a-aliniat-la-peste-80-din-sanctiunile-impuse-de-ue-impotriva-rusiei
7. Știri.md, Moldova își dorește relații bune cu Rusia? Ce spune Cristina Gherasimov, Disponibil: https://stiri.md/article/politica/moldova-isi-doreste-relatii-bune-cu-rusia-ce-spune-cristina-gherasimov/
8. Consiliul European, Consiliul Uniunii Europene, Războiul Rusiei împotriva Ucrainei, Aflați ce măsuri a luat UE împotriva Rusiei și modul în care UE sprijină Ucraina și poporul ucrainean. Disponibil: https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-response-russia-military-aggression-against-ukraine/
9. UNHCR Moldova, Februarie 2022: Ecouri – Comemorând trei ani de război și reziliență, Disponibil: https://www.unhcr.org/md/30039-februarie-2022-ecouri-comemorand-trei-ani-de-razboi-si-rezilienta.html
10. Radio Eoropa Liberă, Numărul refugiaților ucraineni din R. Moldova a crescut

cu aproape 20.000 într-un an. Disponibil: https://moldova.europalibera.org/a/tot-mai-putini-refugiati-ucraineni-raman-in-r-moldova-la-trei-ani-de-la-inceputul-razboiului/33324820.html
11. Misiunea OIM în Republica Moldova, Studiu cu privire la integrarea străinilor în Republica Moldova, crimele bazate pe ură și discriminarea. Disponibil: https://ombudsman.md/wp-content/uploads/2018/12/studiu_integrarea_str-1.pdf
12. Drepturile migranților. Un manual pentru Republica Moldova. Disponibil: https://www.inj.md/sites/default/files/Migrantsrights_RO_finalAjunsLaNOI.pdf
13. Studiu Integrarea persoanelor refugiate în Republica Moldova și protecția drepturilor acestora, Disponibil: https://cpr.md/wp-content/uploads/2024/02/Studiu_Integrarea-persoanelor-refugiate-%C3%AEn-Republica-Moldova.pdf
14. Legea cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri, Nr. 219 din 08-11-2018, Monitorul Oficial Nr. 462-466 din 12-12-2018 în art. 770, Modificat prin LP 48 din 13.03.25, MO164-166/01.04.25 art.191; în vigoare 01.07.25, Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136288&lang=ro#
15. Comisia pentru Situaţii Excepţionale a Republicii Moldova DISPOZIŢIA nr. 1 din 24 februarie 2022, Disponibil: https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/disp_cse_1_24.02.2022_modif_d_3.5.6.7.8.10.18.20.21.25.28.55.68.75.84.87.pdf
16. Radio Eoropa Liberă, R. Moldova construiește centre de triere pentru refugiații din Ucraina, Disponibil: https://moldova.europalibera.org/a/r-moldova-construie%C8%99te-centre-de-triere-pentru-refugia%C8%9Bii-din-ucraina/31721001.html
17. Consiliul European, Consiliul Uniunii Europene Refugiații din Ucraina în UE, Disponibil: https://www.consilium.europa.eu/ro/infographics/ukraine-refugees-eu/
18. Radio Eoropa Liberă, Peste jumătate din refugiații ucraineni din R. Moldova sunt adăpostiți de localnici, Disponibil : https://moldova.europalibera.org/a/peste-jumatate-din-refugiatii-ucraineni-din-r-moldova-sunt-adapostiti-de-localnici-/32832566.html
19. Violeta Andriuța, Studiu integrarea persoanelor refugiate în republica moldova și protecția drepturilor acestora, Disponibil : https://cpr.md/wp-content/uploads/2024/02/Studiu_Integrarea-persoanelor-refugiate-%C3%AEn-Republica-Moldova.pdf
20. Tv8.md, Câți refugiați ucraineni s-au angajat la muncă în Moldova de la începutul războiului? Majoritatea și-au găsit un job la Chișinău, Disponibil : https://tv8.md/2025/02/07/cati-refugiati-ucraineni-s-au-angajat-la-munca-in-moldova-de-la-inceputul-razboiului-majoritatea-si-au-gasit-un-job-la-chisinau/275197
21. Știrile PRO TV, Decizie extremă a Băncii Centrale a Ucrainei: a devalorizat moneda naţională cu 25% faţă de dolarul american, Disponibil : https://stirileprotv.

ro/stiri/international/decizie-extrema-a-bancii-centrale-a-ucrainei-a-devalorizat-moneda-nationala-cu-25-fata-de-dolarul-american.html
22. Минфин УА, Архив валютных курсов, Disponibil : https://index.minfin.com.ua/exchange/archive/2021-12-30/
23. Radio Eoropa Liberă Sergiu Găină, (Agenția ONU pentru refugiați): Facem tot posibilul să ajungem cât mai repede la fiecare refugiat, Disponibil: https://moldova.europalibera.org/a/agen%C8%9Bia-onu-pentru-refugia%C8%9Bi-respinge-criticile-spicherului-grosu-/31862480.html
24. UNHCR Moldova, Actualizare importantă pentru refugiații care beneficiază de asistență financiară în Republica Moldova. Disponibil: https://help.unhcr.org/moldova/ro/2025/03/06/actualizare-importanta-pentru-refugiatii-care-beneficiaza-de-asistenta-financiara-in-republica-moldova
25. Irina Corobcenco, Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova în contextul războiului Federației Ruse împotriva Ucrainei. Disponibil: https://promolex.md/wp-content/uploads/2022/06/Discursul-de-ur%C4%83-%C8%99i-instigare-la-discriminare-%C3%AEn-spa%C8%9Biul-public-%C8%99i-%C3%AEn-mass-media-din-Republica-Moldova-%C3%AEn-contextul-r%C4%83zboiului-Federa%C8%9Biei-Ruse-%C3%AEmpotriva-Ucrainei.pdf
26. Ziarul de Gardă. Falsuri despre refugiații ucraineni: de la dezinformare la ură interetnică**,** Disponibil: https://www.zdg.md/editia-print/stop-fals/falsuri-despre-refugiatii-ucraineni-de-la-dezinformare-la-ura-interetnica/
27. Olga Guțuțui, Narativele antirefugiați – elemente de dezinformare și promovare a falselor pericole. Disponibil: https://pisa.md/wp-content/uploads/2023/02/5_NARATIVELE-ANTIREFUGIATI-%E2%80%93-ELEMENTE-DE-DEZINFORMARE-SI-PROMOVARE-A-FALSELOR-PERICOLE-1.pdf
28. Veridica. Dezinformare: Refugiații ucraineni abuzează de ospitalitatea moldovenilor. Disponibil: https://www.veridica.ro/fake-news-dezinformare-propaganda/dezinformare-refugiatii-ucraineni-abuzeaza-de-ospitalitatea-moldovenilor
29. Studiu integrarea persoanelor refugiate în Republica Moldova și protecția drepturilor acestora, Chișinău, 2024
30. TRM MD. Mai mulţi refugiaţi din Ucraina au protestat în faţa Ambasadei Federaţiei Ruse la Chişinău /VIDEO/. Disponibil: https://trm.md/ro/social/mai-multi-refugiati-din-ucraina-au-protestat-in-fata-ambasadei-federatiei-ruse-la-chisinau
31. NewsMaker, LIVE Protest la Ambasada Rusiei de la Chișinău: Vrem să reamintim de integritatea teritorială a Ucrainei, Disponibil: https://newsmaker.md/ro/live-protest-la-ambasada-rusiei-de-la-chisinau-vrem-sa-reamintim-de-integritatea-teritoriala-a-ucrainei
32. Ziarul de Gardă. Protest la Ambasada Rusiei de la Chișinău. Organizatorii cer justiție pentru Ucraina: „Crimele de război nu pot rămâne nepedepsite”. Disponibil: https://www.zdg.md/stiri/stiri-sociale/protest-la-ambasada-rusiei-de-la-

chisinau-organizatorii-cer-justitie-pentru-ucraina-crimele-de-razboi-nu-pot-ramane-nepedepsite/
33. Poliția de Frontieră a Republicii Moldova. Destructurarea unei rețele de migrație ilegală a cetățenilor ucraineni. Disponibil: https://border.gov.md/destructurarea-unei-retele-de-migratie-ilegala-cetatenilor-ucraineni?fbclid=IwY2xjawIcllBleHRuA2FlbQIxMQABHdL625qKoGx69RksYRaIMIrTkUd_PuJ6ACzMU4eHft-sXInZujWavfteQJQ_aem
34. Codul Penal al Republicii Moldova (COD nr.985 din 18.04.2002). Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143535&lang=ro#
35. Codul Contravențional al Republicii Moldova (COD nr.218 din 24.10.2008). Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146727&lang=ro#
36. PRO TV Chișinău. Militarii de pe front, înșelați de milioane, de către conaționalii săi refugiați în Moldova, Percheziții de amploare la Chișinău și Kiev. Disponibil: https://protv.md/actualitate/militarii-de-pe-front-insela%C8%9Bi-de-milioane-de-catre-cona%C8%9Bionalii-sai-refugia%C8%9Bi-in-moldova-perchezi%C8%9Bii-de-amploare-la-chi%C8%99inau-%C8%99i-kiev-video---2696390.html
37. UNIMEDIA. Unul i-a denunțat pe toți: 6 bărbați, acuzați de trafic de droguri, încătușați. Printre ei, un ucrainean, cercetat penal în țara sa pentru aceeași infracțiune**.** Disponibil: https://unimedia.info/ro/news/b01f242db8b658a1/video-unul-i-a-denuntat-pe-toti-6-barbati-acuzati-de-trafic-de-droguri-incatusati-printre-ei-un-ucrainean-cercetat-penal-in-tara-sa-pentru-aceeasi-infractiune